

Agroturystyka zgodna z prawem

Stan prawny na styczeń 2014

Spis treści

I. Agroturystyka a działalność gospodarcza.....	5 str.
II. Agroturystyka a podatek dochodowy.....	6 str.
1. Zwolnienie z podatku.....	6 str.
2. Podatek dochodowy.....	7 str.
a) karta podatkowa.....	7 str.
b) ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.....	9 str.
c) zasady ogólne.....	10 str.
d) podatek VAT.....	10 str.
3. Wystawianie rachunków.....	11 str.
III. Pozostałe podatki i opłaty.....	12 str.
1. Podatek od nieruchomości.....	12 str.
2. Opłata miejscowa.....	13 str.
IV. Przepisy meldunkowe.....	13 str.
V. Wymagania wynikające z przepisów o usługach turystycznych.....	14 str.
1. Wymagania dotyczące warunków na kwaterach.....	14 str.
2. Zgłoszenie obiektu do ewidencji gminy.....	16 str.
VI. Wymagania sanitarne.....	17 str.
VII. Kategoryzacja.....	20str.
VIII. Ubezpieczenia.....	21str.
1. Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.....	21 str.
2. Ubezpieczenia dobrowolne.....	22 str.
Literatura.....	23 str.

I. Agroturystyka a działalność gospodarcza

Obowiązujące przepisy prawne nie zawierają pojęcia działalności agroturystycznej. Termin „agroturystyka” nie występuje w ogóle w przepisach prawnych, choć istnieje wiele aktów prawnych, regulujących różne sprawy związane z świadczeniem usług turystycznych. Aby zajmować się prawnymi aspektami agroturystyki, należałoby określić, co się kryje pod pojęciem agroturystyka i odnieść to znaczenie do obowiązujących regulacji prawnych.

Pod pojęciem agroturystyka rozumie się zwykle świadczenie usług turystycznych przez rolników w ich gospodarstwach. Usługi te obejmują przede wszystkim zapewnienie noclegów i wyżywienia, chociaż mogą polegać na spełnianiu dodatkowych świadczeń, takich jak: wypożyczenie sprzętu turystycznego, jazda konna, organizowanie np. polowań. Dopiero teraz, gdy mamy ogólny zarys charakteru tej działalności, możemy określić, jakich warunków należy dopełnić, aby prowadzić tę działalność w sposób legalny, w zgodzie z prawem.

Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie *działalności gospodarczej* (Dz.U. z 2004 r., Nr 173, poz. 1807) została podtrzymana dotychczasowa polityka ułatwiania rolnikom prowadzenia działalności agroturystycznej. W artykule 3 tej ustawy czytamy:

„Przepisów ustawy nie stosuje się do działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, a także wynajmowania przez rolników pokoi i miejsc na ustawienie namiotów,

sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów”.

Jaka jest konsekwencja tego zapisu? Działalność w wyżej wymienionych sytuacjach nie jest traktowana jako działalność gospodarcza, osoby ją prowadzące nie muszą zgłaszać swojej działalności do ewidencji gospodarczej (rejestr przedsiębiorców).

Powyższa działalność ma charakter wyjątku od ogólnej zasady, dlatego też ten wyjątek należy interpretować w sposób ścisły. Artykuł 3 omawianej ustawy obejmuje, więc tylko i wyłącznie:

- ▶ osoby świadczące usługi muszą być rolnikami; tzn. osobami fizycznymi prowadzącymi na własny rachunek działalność rolniczą: właściciele, dzierżawcy, użytkownicy, czy inne osoby, których prawo do korzystania z posiadanego gospodarstwa wynika z umowy zawartej z właścicielem,
- ▶ wynajmowanie pokoi, natomiast nie domków kempingowych i przyczep turystycznych,
- ▶ wynajmowanie miejsc na ustawienie namiotów; również bez przyczep mieszkalnych, jeżeli grunty pod polem namiotowym, nadal są wykorzystywane rolniczo (sady, pastwiska), wówczas nie ma potrzeby opłacania podatku od nieruchomości, w przeciwnym razie jest to już działalność gospodarcza, od której należy opłacać podatek od nieruchomości i to podwyższoną stawkę, jak od działalności gospodarczej,
- ▶ sprzedaży posiłków domowych; nie zaś prowadzenia innych ogólnodostępnych usług gastronomicznych,
- ▶ świadczenia innych usług związanych z pobytem turystów; usługi te powinny być świadczone w gospodarstwie rolnym i związane z pobytem turystów w tym gospodarstwie.

Podejmując świadczenie usług agroturystycznych bez zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej, należy mieć na względzie, że omówiony przepis ma ściśle określony zakres zastosowania. Podejmowanie usług przekraczających ten zakres łączyć się będzie z koniecznością dopełnienia formalności wynikających z ustawy o usługach turystycznych (zgłoszenie działalności, a w niektórych przypadkach uzyskanie kwalifikacji ustawowych, uzyskanie zezwolenia).

Zgłoszenie działalności gospodarczej przez rolnika

Może spowodować powstanie obowiązku ubezpieczenia społecznego w ZUS i opłacanie składek, może także być powodem do naliczania zwiększonej stawki podatku od nieruchomości (Rozdział III 1. Podatek od nieruchomości).

Zgodnie z przepisem art. 5 a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników **„rolnik lub domownik, który rozpoczyna prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczyna współpracę przy prowadzeniu tej działalności, może nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:**

1. Podlegał temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata i nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub w dziale specjalnym w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników,
2. złoży w KRUS oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności,
3. nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym,
4. nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych,
5. kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów **(3092 zł za rok 2013)** z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza kwoty granicznej.

Roczna kwota graniczna podlega corocznej waloryzacji.

Kwota podatku od prowadzonej działalności pozarolniczej ma wpływ na możliwość pozostania przez rolnika lub domownika w ubezpieczeniu społecznym rolników kolejnych latach. Rolnicy muszą pamiętać, że **do dnia 31 maja każdego roku**, po rozliczeniu roku podatkowego, rolnik lub domownik ubezpieczony w KRUS i prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracujący przy jej prowadzeniu, ma obowiązek złożyć w KRUS zaświadczenie naczelnika właściwego urzędu skarbowego

albo oświadczenie, że kwota należnego podatku dochodowego z pozarolniczej działalności gospodarczej za poprzedni rok nie przekroczyła rocznej kwoty granicznej.

Rolnik lub domownik prowadzący dodatkowo pozarolniczą działalność gospodarczą będzie zobowiązany do opłacania miesięcznej składki podstawowej na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w **podwójnym wymiarze**. Na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie składka za te osoby opłacana jest w pojedynczej wysokości.

II. Agroturystyka a podatek dochodowy

1. Zwolnienie z podatku

Osoby uzyskujące dochód podlegają regulacjom przepisów podatkowych. Aktualnie obowiązuje ustawa *o podatku dochodowym od osób fizycznych* (Dz.U. z 2010 r., Nr 51, poz. 307 ze zm.) Według art. 21 pkt 43 ustawy z 2000 r. z obowiązku podatkowego zwalnia się **„dochody uzyskane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5”**.

Zwolnienie na podstawie tego przepisu dotyczy zatem tych osób, które spełniają równocześnie następujące warunki:

- ▶ liczba wynajmowanych pokoi nie może przekroczyć pięciu; do tej liczby wlicza się jedynie pokoje oddawane do wyłącznej dyspozycji gości, bez pomieszczeń ogólnie dostępnych, np. jadalni, salonu; jeżeli gospodarz wynajmuje więcej, np. siedem pokoi, to nie może uznać dochodu z pierwszych pięciu za zwolniony z podatku, a z pozostałych dwóch za opodatkowany – powinien opodatkować wszystkie pokoje,
- ▶ pokoje muszą znajdować się w budynkach mieszkalnych; a nie w domkach turystycznych czy w budynkach gospodarskich, np. w stodole. Muszą to być budynki pełniące funkcję mieszkalną (zameldowani są w nich stali mieszkańcy) lub takie, które decyzją administracyjną zostały dopuszczone do użytkowania jako mieszkalne, a rolnik zgłosił ten fakt w gminie,
- ▶ budynki mieszkalne, w których wynajmowane są pokoje, muszą być położone na terenach wiejskich, tzn. poza granicami administracyjnymi miast. Może się zdarzyć, że ktoś prowadzi gospodarstwo rolne położone poza granicami administracyjnymi miasta, ale sam mieszka w mieście i tam wynajmuje pokoje, wówczas nie ma prawa do zwolnienia z podatku dochodowego, natomiast gdyby w tym gospodarstwie położonym na wsi dysponował budynkiem mieszkalnym, mógłby wynajmować w nim pokoje, korzystając ze zwolnienia, nawet gdyby sam mieszkał w innym budynku, położonym w mieście,
- ▶ budynki mieszkalne, w których wynajmowane są pokoje, należą do gospodarstwa rolnego,
- ▶ pokoje są wynajmowane osobom przebywającym na wypoczynku, zwolnienie, więc nie dotyczy wynajmowania pokoi na stałe, czy robotnikom sezonowym i studentom.

2. Podatek dochodowy

Rolnicy nie spełniający tych kryteriów oraz osoby, które wynajmują pokoje, miejsca na ustawienie namiotów lub sprzedają posiłki domowe nie będąc rolnikami, a także osoby świadczące inne usługi turystyczne w oparciu o grunty i budynki niezwiązane z gospodarstwem rolnym stają się przedsiębiorcami i powinni dopełnić obowiązku zgłoszenia działalności do ewidencji gospodarczej.

Wszelkie przewidziane w przepisach ulgi podatkowe mają charakter wyjątkowy, są odstępstwem od ogólnej zasady opodatkowania wszelkich dochodów, dlatego też nie można w sposób dowolny rozszerzać listy zwolnień od podatku.

Wszelkie usługi, które nie zostały w sposób wyraźny wymienione, jako zwolnione, podlegają opodatkowaniu. Wyjątkiem jest sytuacja, kiedy dochód z tytułu świadczonych ubocznych zajęć i usług, które zwykle podlegają opodatkowaniu, nie przekroczy łącznie kwoty 3 091 zł w ciągu roku. Warto pamiętać, że nawet w sytuacji, gdy uzyskamy w roku podatkowym dochód odpowiadający (lub niższy)

kwocie niepowodującej obowiązku zapłaty podatku (czyli kwocie 3 091 zł), to również mamy obowiązek złożyć zeznanie PIT. Wykazuje się wówczas podatek należny w wysokości 0 zł, a odprowadzone od tego dochodu zaliczki na podatek mają być zwrócone jako nadpłata podatku.

a) karta podatkowa

Karta podatkowa przeznaczona jest dla podatników prowadzących ściśle określone rodzaje działalności gospodarczej usługowej, wytwórczo-usługowej i handlowej.

W tej formie można opodatkować m.in. usługi hotelarskie, polegające na wynajmie pokoi gościnnych i domków turystycznych (w tym wydawanie posiłków), jeżeli łączna liczba pokoi (w tym także w domkach turystycznych) nie przekracza 12.

W tej formie mogą się rozliczać prowadzący działalność m.in.:

- ▶ usługową lub wytwórczo-usługową,
- ▶ gastronomiczną - jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości powyżej 1,5% alkoholu - w warunkach określonych w części IV tabeli,
- ▶ w zakresie sprzedaży posiłków domowych w mieszkaniach, jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości powyżej 1,5% alkoholu.

Zryczałtowany podatek dochodowy w formie karty podatkowej mogą opłacać także, na zasadach i warunkach określonych w tabeli, osoby fizyczne, w tym rolnicy równocześnie prowadzący gospodarstwo rolne.

"Część XII. Usługi osób fizycznych, o których mowa w art. 23 ust. 1a ustawy

Lp.	Rodzaj usługi	W miejscowości o liczbie mieszkańców (wysokość stawek w zł)		
		do 5.000	ponad 5.000 do 20.000	powyżej 20.000
4.	Usługi hotelarskie polegające na wynajmie pokoi gościnnych i domków turystycznych (w tym wydawanie posiłków), jeżeli łączna liczba pokoi (w tym także w domkach turystycznych) nie przekracza 12	61-141	113-247	220-446
5.	Usługi w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej	34-47	47-61	47-72

Wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej ustalana jest w drodze decyzji naczelnika urzędu skarbowego odrębnie na każdy rok podatkowy.

Stawki w lp. 4 dotyczą działalności przy zatrudnieniu nie więcej niż 2 pracowników lub 2 pełnoletnich członków rodziny, nie wyłączając małżonka.

Stawki w lp. 5 dotyczą działalności gospodarczej wykonywanej osobiście lub z udziałem członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym. Działalność ta polega na wytwarzaniu i sprzedaży wyrobów lub świadczenia usług w zakresie wytwórczości ludowej lub artystycznej, a także na wytwarzaniu wyrobów o tym charakterze z materiałów powierzonych oraz naprawie tych wyrobów.

Wytwórczością ludową i artystyczną jest działalność polegająca na wytwarzaniu wyłącznie w sposób rękodzielniczy, przy zastosowaniu obróbki maszynowej jedynie do wstępnej obróbki surowca, wyrobów zakwalifikowanych przez komisje etnograficzne Stowarzyszenia Twórców Ludowych, Fundacji „Cepelia” – Polska Sztuka i Rękodzieło oraz Fundacji Ochrony i Rozwoju Twórczości Ludowej, których wykaz znajduje się w załączniku nr do powyższej ustawy.

Wady:

- ▶ liczba pokoi (w tym w domkach) do 12,
- ▶ brak możliwości stosowania umów zlecenia i umów o dzieło (w rachubę wchodzi jedynie umowa o pracę),
- ▶ nie wolno korzystać z usług innych firm hotelarskich czy gastronomicznych,
- ▶ nie wolno prowadzić innej działalności gospodarczej nie objętej kartą podatkową,
- ▶ małżonek nie może prowadzić takiej samej działalności (identycznej),
- ▶ nie wolno wytwarzać wyrobów akcyzowych,

- ▶ brak możliwości opodatkowania w tej formie spółki (jakiegokolwiek),
- ▶ maksymalnie pracujące 3 osoby (prowadzący + 2),
- ▶ konieczność prowadzenie ewidencji zatrudnienia.

Zalety:

- ▶ możliwość zgłaszania przerw (minimalnie 10-dniowych, maksymalnie - bez ograniczenia), za które nie trzeba opłacać podatku w formie karty podatkowej,
- ▶ możliwość zatrudniania „na zastępstwo” na czas nieobecności pracownika trwającej dłużej niż 10 dni,
- ▶ możliwość, a nawet obowiązek wystawiania rachunków (faktur) – na żądanie klienta, ale konieczność ich przechowywania przez następnych 5 lat,
- ▶ możliwość prowadzenia w tej formie nawet małego hotelu – do 12 pokoi,
- ▶ prostota prowadzenia dokumentacji podatkowej (w formie zeszytu).

Jeżeli wybraliśmy kartę podatkową, to nie mamy prawa do żadnych ulg i odliczeń, z wyjątkiem odliczenia od podatku zapłaconej składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Podatnicy opodatkowani w formie karty podatkowej są zwolnieni od obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy.

Obowiązek opłacania podatku jest niezależny od faktycznie osiąganego dochodu. Osoby opłacające podatek w tej formie mają obowiązek zbierania kopii wystawianych przez siebie rachunków. Podatnik dokonuje wpłaty tego podatku co miesiąc – do 7 dnia każdego miesiąca za miesiąc ubiegły, a za grudzień do 28 grudnia roku podatkowego w wysokości ustalonej w decyzji urzędu skarbowego. Podatnicy mają także obowiązek przestrzegania limitów zatrudnienia, a także wysokości stawki podatkowej. Brak kopii rachunków lub przekroczenie stanu zatrudnienia uzasadnia cofnięcie prawa do opodatkowania w tej formie.

Limit zatrudnienia, o którym mowa powyżej, dotyczy jedynie tzw. pracowników produkujących, to znaczy zatrudnionych bezpośrednio przy wykonywaniu usług objętych kartą. Nie dotyczy natomiast pracowników pomocniczych – administracyjnych, akwizytorów itp., pod warunkiem określenia im na piśmie zakresów czynności.

b) ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Podatek ryczałtowy pobiera się bez pomniejszania przychodu o koszty uzyskania, czyli od faktycznie pobranej kwoty.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych mogą opłacać podatnicy, którzy rozpoczną prowadzenie działalności i wybiorą tę formę opodatkowania, a jeżeli już ją prowadzili w poprzednim roku, jeżeli uzyskali przychody z tej działalności w wysokości nieprzekraczającej równowartość 150 000 euro (na rok 2012 kwota 591 975 zł).

Stawki są zróżnicowane dla poszczególnych rodzajów działalności:

- ▶ 3% - gastronomia z alkoholem do 1,5%,
- ▶ 8,5% - gastronomia z alkoholem ponad 1,5%,
- ▶ 17% - hotele, obiekty turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania,

Ograniczenia:

- ▶ wysokie stawki dla usług hotelarskich,
- ▶ konieczność prowadzenia uproszczonej księgowości,
- ▶ faktycznie konieczność zarejestrowania działalności gospodarczej,
- ▶ częste kontakty z Urzędem Skarbowym.

Zalety:

- ▶ płacisz podatek tylko jak masz obrót,
- ▶ niski podatek dla samej gastronomii, bez alkoholu,
- ▶ brak ograniczeń rodzajów prowadzonej działalności.

Pisemne oświadczenie o wyborze opodatkowania w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych za dany rok podatkowy podatnik składa do urzędu skarbowego właściwego dla miejsca zamieszkania podatnika nie później niż do dnia 20 stycznia roku podatkowego, natomiast podatnik rozpoczynający działalność gospodarczą w trakcie roku podatkowego - do dnia poprzedzającego dzień rozpoczęcia działalności, nie później jednak niż w dniu uzyskania pierwszego przychodu.

Jeżeli do dnia 20 stycznia roku podatkowego podatnik nie zgłosił likwidacji działalności gospodarczej lub nie dokonał wyboru innej formy opodatkowania, uważa się, że nadal prowadzi działalność opodatkowaną w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych.

Podatnicy korzystający z tej formy opodatkowania obowiązani są do prowadzenia ewidencji odrębnie za każdy rok podatkowy, do prowadzenia ewidencji wyposażenia, a także wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

Plusem tej formy opodatkowania jest fakt, iż przychodów (dochodów) opodatkowanych w formach zryczałtowanych nie łączy się z przychodami (dochodami) podlegającymi opodatkowaniu z innych źródeł.

c) zasady ogólne

Podatek płatny w skali podatkowej jako podatek PIT-5, od faktycznie uzyskanego dochodu, na podstawie szczegółowej dokumentacji.

Skala podatku na zasadach ogólnych:

- ▶ 18% minus kwota zmniejszająca podatek (556,02 zł) - do 85 528,00 zł
- ▶ 14 839,02 + 32 % nadwyżki ponad 85 528,00 zł

Zalecany sposób prowadzenia dokumentacji:

- ▶ biuro rachunkowe,
- ▶ lub księgowy - forma wskazana raczej dla większych przedsięwzięć.

d) podatek VAT

Definicję podatnika na potrzeby podatku od towarów i usług, w tym również prowadzącego działalność agroturystyczną, określa art. 5 ust. 1 ustawy o VAT, zgodnie z którą podatnikami podatku od towarów i usług są osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne mające siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wykonują we własnym imieniu i na własny rachunek czynności, o których mowa w art. 2, w okolicznościach wskazujących na zamiar ich wykonywania w sposób częstotliwy, nawet jeżeli zostały wykonane jednorazowo, a także, gdy czynności te polegają na jednorazowej sprzedaży rzeczy w tym celu nabytej.

Należy pamiętać, iż przy działalności sezonowej kwota zwolnienia jest mniejsza, w 2013 roku kwotę 150 000 zł dzielimy na 365 dni w roku, co stanowi 410,96 zł. Przy 2-miesięcznej działalności (np. lipiec i sierpień, czyli 2 x 31 zł dni = 62 dni) zwolnienie to wynosi 410,96 x 62 dni = **25 479,52 zł**. Jeśli uzyskamy wyższe dochody, stajemy się płatnikami podatku VAT.

W każdym przypadku, nawet wówczas, gdy rolnik korzysta ze zwolnienia podatkowego, musi prowadzić tzw. dzienną ewidencję sprzedaży za dany dzień. Obowiązek ten dotyczy również rolników świadczących usługi agroturystyczne nie prowadzących działalności gospodarczej. Taka dzienna ewidencja może być prowadzona w dowolnej formie, np. zwykłego zeszytu. Ewidencja nie jest podstawą do zwrotu podatku VAT, pozwala natomiast uchwycić przekroczenie 150 000 zł przychodu.

Brak jakiegokolwiek ewidencji może spowodować oszacowanie przychodu i opodatkowanie go w całości stawką 23%, bez możliwości żadnych odliczeń.

W przypadku prowadzenia przez rolnika ryczałtowego działalności agroturystycznej, do wartości świadczonych przez niego usług agroturystycznych nie wlicza się sprzedaży produktów rolnych pochodzących z prowadzonej przez niego działalności rolniczej. Natomiast w przypadku rezygnacji ze statusu rolnika ryczałtowego, przychody z działalności rolniczej będą sumowane z przychodami z innych tytułów i cała działalność będzie wymagała opodatkowania podatkiem VAT.

3. Wystawianie rachunków

Rolnicy świadczący odpłatnie usługi mają prawo i obowiązek wystawić, na życzenie klienta, rachunek lub fakturę.

Podatnicy VAT wystawiają faktury VAT według zasad określonych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z 2005 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, zaliczkowego zwrotu podatku, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług. Przy wystawianiu takich faktur na rzecz osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami nie muszą zamieszczać numeru NIP.

Rachunek potwierdzający dokonanie sprzedaży lub wykonanie usługi powinien zawierać co najmniej:

- ▶ imiona i nazwiska (nazwę lub firmę) oraz adresy sprzedawcy i kupującego bądź wykonawcy i odbiorcy usługi,
- ▶ datę wystawienia i numer kolejny rachunku,
- ▶ odpowiednio wyraz „ORYGINAŁ” lub „KOPIA”,
- ▶ określenie rodzaju i ilości towarów lub wykonanych usług oraz ich ceny jednostkowe,
- ▶ ogólną sumę należności, wyrażoną liczbowo i słownie,
- ▶ czytelny podpis wystawcy rachunku oraz pieczętkę wystawcy rachunku, jeżeli się nią posługuje.

Należy przechowywać kopie wystawionych rachunków przez okres 5 lat od zakończenia roku. W przypadku, gdy oryginał ulegnie zniszczeniu lub zaginięciu, rachunek ponownie wystawiony powinien zawierać wyraz „DUPLIKAT” oraz datę jego ponownego wystawienia.

III. Pozostałe podatki i opłaty

1. Podatek od nieruchomości

Podatek ten jest opłacany na podstawie ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych* (Dz.U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844). W zasadzie każdy posiadacz gruntów, budynków i budowli ma obowiązek odprowadzać do gminy podatek od nieruchomości.

Z podatku tego zwolnione są między innymi:

- ▶ grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych lub lasy, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej; ważne jest, że obowiązek podatkowy nie dotyczy wykorzystywania gruntów rolnych czy leśnych, o ile nie zmienia to jego podstawowego przeznaczenia, np. przez przeznaczenie pod ustawienie namiotów lub przyczep.
- ▶ budynki gospodarcze lub ich części służące działalności leśnej lub rybackiej, położone na gruntach gospodarstw rolnych, służące wyłącznie działalności rolniczej, zajęte na prowadzenie działań specjalnych produkcji rolnej,
- ▶ nieruchomości lub ich części zajęte na potrzeby prowadzenia przez stowarzyszenia statutowej działalności wśród dzieci i młodzieży w zakresie oświaty, wychowania, nauki i techniki, kultury fizycznej i sportu, z wyjątkiem wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej,
- ▶ grunty zajęte trwale na obozowiska i bazy wypoczynkowe dzieci i młodzieży,
- ▶ grunty stanowiące nieużytki, użytki ekologiczne, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Dla pozostałych gruntów i budynków oraz budowli podatek jest zróżnicowany w zależności od sposobu ich wykorzystania. Rada gminy, w drodze uchwały, określa wysokość stawek podatku od nieruchomości, z tym że stawki nie mogą przekroczyć rocznie:

- ▶ gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków - 0,89 zł od 1 m² powierzchni,

- ▶ gruntów przeznaczonych na inne cele, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego - 0,46 zł od 1 m² powierzchni,
  - ▶ budynków lub ich części mieszkalnych - 0,74 zł od 1 m² powierzchni użytkowej,
  - ▶ budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej – 23,03 zł od 1 m² powierzchni użytkowej.
- Stawki te corocznie są waloryzowane.

Według ustawy stawki podatku od nieruchomości są jednak wyższe w przypadku, gdy grunty i budynki są wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej. Jednak za działalność gospodarczą według ustawy nie uważa się „wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5”. Od pokoi takich należy odprowadzać podatek od powierzchni budynku mieszkalnego.

Osoby wynajmujące powyżej 5 pokoi lub wynajmujące pokoje poza budynkami mieszkalnymi i poza terenami wiejskimi muszą się liczyć z przekwalifikowaniem przeznaczenia dotychczasowego na przeznaczenie do działalności gospodarczej, co związane jest z podwyższeniem stawki podatku.

Dla osób, które świadczą usługi sezonowo ważny jest zapis (art. 6 ust. 3 i 6), który mówi o możliwości obniżenia (lub podwyższenia) podatku ze względu na zmianę sposobu wykorzystania gruntów, budynków lub ich części. Wymaga to jednak składania w terminie do 14 dni od rozpoczęcia i zakończenia działalności deklaracji o zmianie sposobu wykorzystania przedmiotu opodatkowania.

Ustawa nie przewiduje możliwości wyłączenia z podatku gruntowego terenów przeznaczonych na cele rekreacyjne, jeżeli są **wykorzystywane komercyjnie**, np. boiska, ujeżdżalnie.

2. Opłata miejscowa

Obowiązek opłaty miejscowej wynika również z *ustawy o podatkach i opłatach lokalnych*. Pobierana jest od osób fizycznych, przebywających dłużej niż dobę w celach wypoczynkowych, zdrowotnych, szkoleniowych lub turystycznych, w miejscowościach posiadających korzystne właściwości klimatyczne, walory krajobrazowe oraz warunki umożliwiające pobyt osób w tych celach. Poniższe kwoty są kwotami maksymalnymi.

Rada gminy określa wysokość opłaty miejscowej, która ustawowo nie może przekroczyć 2,19 zł za jeden dzień pobytu, a w miejscowościach uzdrowiskowych 4,30 zł dziennie.

Samorząd ma prawo zobowiązać kwaterodawców do pełnienia roli płatnika, czyli osoby zobowiązanej do pobrania tej opłaty i odprowadzenia jej do urzędu gminy.

IV. Przepisy meldunkowe

Rolnik, przyjmując gości na kwatery agroturystyczne, podlega obowiązkowi wynikającym z przepisów meldunkowych *o ewidencji ludności i dowodach osobistych* (Dz.U. z 2006 r., Nr 139, poz. 993) oraz w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 grudnia 2002 w *sprawie zgłaszania i przyjmowania danych niezbędnych do zameldowania i wymeldowania oraz prowadzenia ewidencji ludności i ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych* (Dz.U. z 2002 r., Nr 236, poz. 1999).

Dla rolników wynajmujących pokoje najważniejsze są przepisy dotyczące zameldowania na pobyt czasowy, nie przekraczający 2 miesięcy. Osoba, która przybyła np. do pokoju gościnnego, jest obowiązana zameldować się na pobyt czasowy przed upływem 24 godzin od chwili przybycia. Oznacza to, że w gospodarstwach agroturystycznych powinny być prowadzone książki meldunkowe, do których wpisuje się przybywających gości. Jeżeli jednak gospodarz nie posiada takiej książki, bo gmina odmówiła jej wydania, zwolniony jest z obowiązku meldowania gości krajowych, za wyjątkiem odnotowywania „zgłoszenia pobytu czasowego cudzoziemców”. Artykuł 19 wspomnianej ustawy zwalnia z obowiązku zameldowania na pobyt czasowy osoby przebywające na wypoczynku poza

zakładami określonymi w artykule 18 (np. w domkach turystycznych, namiotach), jeśli ich pobyt nie przekracza 30 dni.

W przypadku gości krajowych do „książki zameldowań” wpisuje się następujące dane:

- ▶ nazwisko i imię,
- ▶ imiona rodziców,
- ▶ datę i miejsce urodzenia,
- ▶ adres miejsca stałego pobytu,
- ▶ datę przybycia i zamierzony czas trwania pobytu,
- ▶ oznaczenie dokumentu stwierdzającego tożsamość,
- ▶ podpis gościa potwierdzający, że wpisane dane są zgodne z prawdą.

W przypadku gościa cudzoziemca należy wypełnić formularz „Zgłoszenie pobytu czasowego cudzoziemca”.

V. Wymagania wynikające z przepisów o usługach turystycznych

Zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku *o usługach turystycznych* (Dz.U. z 2004 r., Nr 223, poz. 2268) obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie, podzielono na: obiekty hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, schroniska i pola biwakowe – nazwy te są prawnie chronione) oraz **inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie**. Za inne obiekty, w których mogą być świadczone usługi hotelarskie, uważa się wynajmowane przez rolników pokoje i miejsca na ustawienie namiotów, jeżeli obiekty te spełniają minimalne wymagania co do wyposażenia.

1. Wymagania dotyczące warunków na kwaterach

▪ Minimalne warunki jakie musi spełnić kwatera

Ze względu na to, że nie ma odrębnych przepisów dotyczących wymagań, jakie muszą spełniać kwatery agroturystyczne, stosuje się więc wobec nich minimalne wymagania, o których mowa w ustawie *w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie* (Dz.U. z 2006 r., Nr 22, poz. 169).

Tabela. Minimalne wymagania, co do wyposażenia dla innych obiektów świadczących usługi hotelarskie

Lp.	WYMAGANIA
I. Dla wynajmowania miejsc na ustawienie namiotów i przyczep samochodowych	
1.	Teren obozowiska wyrównany, suchy, ukształtowany w sposób zapewniający odprowadzenie wód opadowych i uprzątnięty z przedmiotów mogących zagrażać bezpieczeństwu
2.	Punkt poboru wody do picia ¹⁾ i potrzeb gospodarczych
3.	Miejsce wylewania nieczystości płynnych, odpowiednio zabezpieczone i oznakowane
4.	Pojemnik na śmieci i odpady stałe, regularnie opróżniany
5.	Ustęp utrzymywany w czystości
II. Dla wynajmowania miejsc w namiotach, przyczepach mieszkalnych, domkach turystycznych i obiektach prowizorycznych	
6.	Stanowiska dla namiotów i przyczep mieszkalnych oraz dojścia do stanowisk utwardzone
7.	Oświetlenie dojść do stanowisk i obiektów higieniczno-sanitarnych
8.	Półka lub stelaż na rzeczy osobiste
9.	Oddzielne łóżka lub łóżka połowe dla każdego korzystającego z namiotu, w odległości nie mniejszej niż 30 cm pomiędzy łózkami
III. Dla wynajmowania miejsc i świadczenia usług w budynkach stałych	
10.	Ogrzewanie - w całym obiekcie w miesiącach X-IV temperatura minimum 18°C
11.	Instalacja sanitarna: zimna woda przez całą dobę i dostęp do ciepłej wody ²⁾
12.	Maksymalna liczba osób przypadających na jeden w.h.s. - 15
13.	Wyposażenie podstawowe w.h.s.:
	1) natrysk lub wanna
	2) umywalka z białym lub ciemnym blatem i wieszakiem na ręcznik
	3) WC
	4) lustro z górnym lub bocznym oświetleniem
	5) uniwersalne gniazdo elektryczne z osłoną

	6) pojemnik na śmieci (niepalny lub trudno palny)
	7) dozownik do płynnego mydła i ręczniki papierowe
IV. Dla wynajmowania miejsc noclegowych w pomieszczeniach wspólnych (salach)	
14.	Powierzchnia sal nie mniejsza niż 2,5 m ² - na jedną osobę (przy łóżkach piętrowych 1,5 m ²)
15.	Wyposażenie sal sypialnych
	1) łóżka jednoosobowe o wymiarach minimum 80 x 190 cm
	2) oddzielne zamykane szafki dla każdej osoby
	3) stół
	4) krzesła lub taborety (1 na osobę) lub ławy
	5) wieszaki na odzież wierzchnią
	6) lustro
	7) oświetlenie ogólne
16.	Dostęp do w.h.s. jak w lp. 12 i 13
V. Dla wynajmowania samodzielnych pokoi	
17.	Powierzchnia mieszkalna w m ² :
	1) pokój 1- i 2-osobowy - 6 m ²
	2) pokój większy niż 2-osobowy - dodatkowo 2 m ² na każdą następną osobę ³⁾
18.	Zestaw wyposażenia meblowego:
	1) łóżka jednoosobowe o wymiarach minimum 80 x 190 cm lub łóżka dwuosobowe o wymiarach minimum 120 x 190 cm
	2) nocny stolik lub półka przy każdym łóżku
	3) stół lub stolik
	4) krzesło lub taboret (1 na osobę, lecz nie mniej niż 2 na pokój) lub ława
	5) wieszak na odzież oraz półka lub stelaż na rzeczy osobiste
19.	Pościel dla jednej osoby:
	1) kołdra lub dwa koce
	2) poduszka
	3) poszwa
	4) poszewka na poduszkę
	5) prześcieradło
20.	Oświetlenie - minimum jeden punkt świetlny o mocy 60 W
21.	Zasłony okienne zaciemniające
22.	Dostęp do w.h.s. jak w lp. 12 i 13
23.	Kosz na śmieci niepalny lub trudno palny

Objaśnienia odnośników i skrótów:

- 1) dopuszcza się miejsca biwakowania przy szlakach wodnych, bez punktu poboru wody do picia,
  - 2) minimum dwie godziny rano i dwie godziny wieczorem o ustalonych porach,
  - 3) w pomieszczeniach o wysokości co najmniej 2,5 m dopuszcza się łóżka piętrowe - powierzchnia pokoju może zostać zmniejszona o 20%
- w.h.s. - węzeł higieniczno-sanitarny.

- Należy również spełnić wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne określone odrębnymi przepisami (np. budowlane i ochrony środowiska).

2. Zgłoszenie obiektu do ewidencji gminy

Przed rozpoczęciem świadczenia usług w tzw. „innym obiekcie” ustawodawca nakazuje zgłosić ten obiekt do ewidencji prowadzonej w gminie. Należy wiedzieć, że zgłoszenie obiektu agroturystycznego do tego rejestru nie zmienia ubocznego charakteru działalności zarobkowej rolnika i nie wywołuje innych obowiązków podatkowych. Rolnik dokonuje zgłoszenia na urzędowym formularzu, w którym obowiązany jest zamieścić następujące dane:

- ▶ określenie osoby świadczącej usługi hotelarskie,
- ▶ nazwę (jeżeli jest) i adres obiektu,
- ▶ informację o stałym lub sezonowym świadczeniu usług,
- ▶ liczbę miejsc noclegowych.

Do rejestru należy zgłaszać wszelkie zmiany danych objętych wpisem.

Zgłoszenie obiektu do ewidencji jest obowiązkiem, którego dokonanie rolnik lub przedsiębiorca powinien udowodnić. W tym celu wystarczy potwierdzenie nadania pisma zgłaszającego lub potwierdzenie jego złożenia, dokonane na kopii jego pisma.

Gmina nie może odmówić przyjęcia zgłoszenia obiektu do ewidencji „innych obiektów” ani wykreślić obiektu z ewidencji z powodu niespełnienia wymagań co do wyposażenia. Natomiast organ gminy może dokonać kontroli każdego obiektu na swoim terenie, zarówno zgłoszonego do swojej ewidencji, jak i wpisanego do ewidencji obiektów hotelarskich u marszałka województwa. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie stwierdzone, że obiekt inny niż hotelarski nie spełnia wymagań co do wyposażenia, albo wymagań budowlanych, przeciwpożarowych czy sanitarnych, może zostać wydana decyzja nakazująca wstrzymanie świadczenia usług w obiekcie do czasu usunięcia niedociągnięć.

VI. Wymagania sanitarne

Minimalne wymagania sanitarne dla pokoi wynajmowanych turystom określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz.U. z 2004 r. Nr 188, poz. 1945).

Obecnie obowiązujące przepisy nie wymagają szczególnych badań lekarskich od osób wynajmujących dla gości pomieszczenia noclegowe. Natomiast w kontakcie z żywnością wymaga się badań wykluczających zakażenie chorobami zakaźnymi, oraz stanów chorobowych uniemożliwiających wykonywanie czynności z zakresu produkcji i obrotu żywnością. Wymagana jest również książeczka zdrowia, dokumentująca przeprowadzone badania.

W zakresie warunków sanitarnych żywności od dnia wejścia Polski do Unii Europejskiej obowiązuje nas także Rozporządzenie WE Nr 852/2004 w sprawie higieny środków spożywczych z dnia 29 kwietnia 2004 r.

W przepisach brak jest szczegółowych uregulowań dla żywienia gości w gospodarstwach agroturystycznych. Dotychczas przy wydawaniu do 20 posiłków w gospodarstwie agroturystycznym kontrola sanitarna nie stawiała szczegółowych wymagań wykraczających poza zwykły poziom czystości w warunkach domowych.

Aktualnie obowiązujących przepisów nie stosuje się jedynie we własnym gospodarstwie domowym do środków spożywczych, służących do zaspokajania potrzeb tego gospodarstwa domowego. Przyjmowanie i żywienie gości w gospodarstwie agroturystycznym wykracza już poza zaspokajanie potrzeb gospodarstwa domowego. W związku z powyższym od 1 maja 2004 r. gospodarstwa agroturystyczne traktowane są jako zakłady żywienia zbiorowego (art. 3 ust. 1 pkt 10 i 11 Ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia). W myśl ustawy, zakład żywienia zbiorowego to miejsce prowadzenia działalności w zakresie zorganizowanego żywienia konsumentów. Obejmuje więc również obiekty turystyki wiejskiej i agroturystyki, które świadczą usługi żywienia, niezależnie od skali prowadzonej działalności.

W świetle obowiązującego prawa pełna odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności ponosi przedsiębiorca (realizator żywienia zbiorowego) produkujący lub wprowadzający ją do obrotu. On też odpowiada za wszelkie szkody i uszczerbki na zdrowiu konsumenta spowodowane niewłaściwą jakością zdrowotną żywności.

Ponieważ nie ma szczegółowych uregulowań dotyczących żywienia turystów w gospodarstwach turystycznych, w praktyce oznacza to, że powiatowe inspektoraty sanitarne dosyć różnie mogą interpretować owe przepisy.

Państwowy powiatowy inspektor sanitarny jest organem właściwym w sprawach rejestracji oraz zatwierdzenia, warunkowego zatwierdzenia, przedłużania warunkowego zatwierdzenia, zawieszania oraz cofania zatwierdzenia zakładów, które:

- 1) produkują lub wprowadzają do obrotu żywność pochodzenia niezwierzęcego,
  - 2) wprowadzają do obrotu produkty pochodzenia zwierzęcego, nieobjętych urzędową kontrolą organów Inspekcji Weterynaryjnej
- w trybie i na zasadach określonych w rozporządzeniu nr 852/2004.

Zatwierdzenie nie jest wymagane w odniesieniu m.in. do gospodarstw agroturystycznych, natomiast wymagany jest wpis do rejestru zakładów, na podstawie wniosku (Dz. U. nr 106, poz. 730 z dnia 29.05.2007 r. w sprawie wzorów dokumentów dotyczących rejestracji i zatwierdzania zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej)

Podmioty działające na rynku spożywczym składają wniosek o wpis do rejestru zakładów, o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów lub o dokonanie zmian w rejestrze zakładów w formie pisemnej według wzorów określonych – odpowiednio – na podstawie artykułu 67 ust.3 pkt. 2-4 w terminie co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności.

ZAŁĄCZNIK Nr 2

WZÓR

WNIOSEK

O WPIS ZAKŁADU DO REJESTRU ZAKŁADÓW PODLEGAJĄCYCH URZĘDOWEJ KONTROLI ORGANÓW PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ

.....
(miejscowość, data)

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

W .....

Na podstawie art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. Nr 171, poz. 1225), w związku z art. 6 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319):

.....
(imię, nazwisko/nazwa wnioskodawcy)

.....
(adres/siedziba wnioskodawcy wg KRS lub EDG, lub numeru identyfikacyjnego ARMiR)¹⁾

.....
(PESEL²⁾/numer identyfikacji podatkowej NIP)

wnosi o wpis do rejestru zakładów

.....
(należy wymienić odrębnie nazwy i siedziby wszystkich zakładów objętych wnioskiem)³⁾

.....
.....
.....

.....
(należy wymienić i opisać zmiany objęte wnioskiem odrębnie dla każdego zakładu)

.....
.....

Rodzaj i zakres prowadzonej działalności, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD), określonej w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) lub Ewidencji Działalności Gospodarczej (EDG)⁴⁾

.....
Rodzaj żywności będącej przedmiotem produkcji lub obrotu⁵⁾:

.....
.....

.....
(pieczęć i podpisy wnioskodawcy
lub osoby reprezentującej wnioskodawcę)

Załączniki do wniosku⁶⁾

1. Aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego
2. Kopia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE
3. Zaświadczenie o wpisie do Ewidencji Działalności Gospodarczej
Zaświadczenie o wpisie do ewidencji gospodarstw rolnych - dotyczy działalności
4.
w zakresie dostaw bezpośrednich
5. Wykaz urzędzeń dystrybucyjnych

Objaśnienia:

- ¹⁾Wypełniają producenci rolni objęci ewidencją gospodarstw rolnych na podstawie ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, z późn. zm.), którzy posiadają numer identyfikacyjny nadany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W imieniu pozostałych podmiotów działających na rynku spożywczym prowadzących działalność w zakresie produkcji lub obrotu żywnością podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej występują z wnioskiem organy lub osoby reprezentujące podmiot zgodnie z odpisem z Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) lub z zaświadczeniem z Ewidencji Działalności Gospodarczej (EDG).
- ²⁾Wypełnia się w przypadku osoby fizycznej. W przypadku gdy osobie nie nadano tego numeru, należy wpisać serię i numer paszportu albo numer identyfikacyjny innego dokumentu, na podstawie którego możliwe jest ustalenie danych osobowych.
- ³⁾Należy wpisać zakłady podmiotu działającego na rynku spożywczym podlegające właściwości państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, do którego jest składany wniosek. Jeżeli podmiot posiada zakłady produkujące lub wprowadzające do obrotu żywność podlegające właściwości różnych państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych, należy złożyć odrębne wnioski do każdego właściwego ze względu na siedzibę zakładu państwowego powiatowego inspektora sanitarnego. Jeżeli podmiot produkuje lub wprowadza do obrotu żywność z obiektów lub urządzeń ruchomych lub tymczasowych, właściwość państwowego powiatowego inspektora sanitarnego jest określana według miejsca prowadzenia działalności przez zakład.
- ⁴⁾Należy wymienić wszystkie rodzaje działalności w zakresie produkcji lub obrotu żywnością zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD) określone w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) lub Ewidencji Działalności Gospodarczej (EDG). Producenci rolni prowadzący działalność w zakresie dostaw bezpośrednich wpisują określenie "działalność w zakresie dostaw bezpośrednich".
- ⁵⁾Należy wymienić rodzaje żywności produkowanej przez zakład, a jeżeli wnioskiem objętych jest kilka zakładów produkujących różne rodzaje żywności, należy je wymienić dla każdego zakładu we wniosku lub dodatkowo w formie załączników do wniosku.
Zakłady prowadzące działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa w sprzedaży żywności "na odległość" (sprzedaży wysyłkowej lub sprzedaży przez Internet) wpisują właściwy rodzaj i sposób sprzedaży z podaniem adresu e-mail i strony internetowej w przypadku tej formy działalności gospodarczej.
- ⁶⁾Zaznaczyć właściwe.
Jako załączniki do wniosku, zgodnie z art. 64 ust. 3 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, należy dołączyć:
  - 1)aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego;
  - 2)zaświadczenie o wpisie do Ewidencji Działalności Gospodarczej;
  - 3)kopię zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE udzielonego przez inne państwo członkowskie Unii Europy w przypadku, gdy wnioskodawca będący cudzoziemcem, w rozumieniu przepisów o cudzoziemcach, zamierza prowadzić działalność gospodarczą zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi, lub
  - 4)zaświadczenie o wpisie do ewidencji gospodarstw rolnych, w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, wraz z nadanym numerem identyfikacyjnym w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność w zakresie dostaw bezpośrednich;
  - 5)wykaz urządzeń dystrybucyjnych obejmujący typ urządzenia, nazwę producenta, rok produkcji oraz datę uruchomienia - w odniesieniu do podmiotów prowadzących obrót żywnością z tych urządzeń.

VII. Kategoryzacja

Kategoryzacja prowadzona jest przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”, która od 1 stycznia 2013 roku wprowadziła kilka istotnych zmian m.in. powstanie dwóch kategorii obiektów. System kategoryzacji wiejskiej bazy noclegowej jest systemem dobrowolnym. Kategoryzacją objęte są obiekty znajdujące się na terenach wiejskich, które nie podlegają ustawowemu obowiązkowi standaryzacji. Ustawa o usługach turystycznych nakłada obowiązek kategoryzacji na hotele, motele, pensjonaty, domy wycieczkowe, schroniska, kempingi i pola namiotowe, podczas gdy większość obiektów wiejskiej bazy noclegowej zaliczana jest, w myśl ustawy, do grupy tzw. innych obiektów, które takiemu obowiązkowi nie podlegają. System kategoryzacji PFTW dotyczy grupy „inne obiekty”.

Standaryzacja wiejskiej bazy noclegowej polega na nadaniu poszczególnym obiektom noclegowym określonej kategorii, świadczącej o jakości wyposażenia i oferowanych usług, które znajdują swoje odzwierciedlenie w liczbie przyznanych słoneczek – im wyższa kategoria, tym więcej słoneczek. Maksymalnie można uzyskać III kategorię, to znaczy trzy słoneczka. System kategoryzacji wiejskiej bazy noclegowej klasyfikuje obiekty do jednej z dwóch kategorii:

1. **Wypoczynek na wsi**
2. **Wypoczynek u rolnika**

Zakwalifikowanie kwatery do kategorii „Wypoczynek u rolnika” wymaga spełnienia przez nią kryteriów specyficznych dla typowego gospodarstwa wiejskiego, które zostały określone na stronie internetowej PFTW.

Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” dopuszcza kategoryzację obiektów nie zrzeszonych w Federacji, różnicując równocześnie wysokość opłaty związanej z procedurami kategoryzacyjnymi:

- dla osób **zrzeszonych** w stowarzyszeniach będących członkami Federacji:: 350,00 zł (dodatkowo 20,00 zł za każdy pokój powyżej 5).
W przypadku mieszkań wakacyjnych SJM (Samodzielna Jednostka Mieszkalna) opłata wynosi 350,00 zł (dodatkowo 50,00 zł za każdą SJM powyżej dwóch),
- dla osób **niezrzeszonych** wynosi 700,00 zł (dodatkowo 20,00 zł za każdy pokój powyżej 5)
W przypadku mieszkań wakacyjnych SJM (Samodzielna Jednostka Mieszkalna) opłata wynosi 700,00 zł (dodatkowo 50,00 zł za każdą SJM powyżej dwóch),

Kategoryzacja jest ważna 4 lata kalendarzowe, w tym czasie gospodarstwo może posługiwać się tablicą z logo Federacji oraz używać go w materiałach promocyjnych. Procedury przyznawania kategorii określa szczegółowo Regulamin Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej.

VIII. Ubezpieczenia

1. Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej

Prowadząc działalność agroturystyczną, rolnicy często oferują gościom dodatkowe atrakcje, np. możliwość udziału w pracach gospodarskich lub polowych, czy też jazdę konną. Rolnicy jako grupa zawodowa podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego (rozporządzenie Ministra Finansów dnia 30 grudnia 1993 r. (Dz.U. Nr 134, poz. 653). Ubezpieczenie to obejmuje szkody powstałe w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego także u osób trzecich. Jeżeli więc dojdzie do wypadku w czasie wykonywania przez gościa czynności gospodarskich, np. koszenia kosą, rąbania drewna, ubezpieczenie to daje pewną ochronę rolnikowi prowadzącemu działalność agroturystyczną. Niebezpieczeństwo tkwi jednak w szczegółach, organ ubezpieczeniowy może wejść w spór na tle tego, czy dana czynność, w trakcie której doszło do wypadku, jest ściśle związana z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Dlatego też zaleca się rolnikom prowadzącym działalność agroturystyczną **zawarcie w ramach dodatkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej tej właśnie działalności zawodowej.**

Odpowiedzialność cywilna polega na konieczności ponoszenia skutków majątkowych swojego działania, wyrządzającego innym osobom szkodę. Przyczyną ponoszenia takiej odpowiedzialności cywilnej może być niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy, a także wyrządzenie innej osobie szkody czynem niedozwolonym. Sprawę tą reguluje księga trzecia kodeksu cywilnego.

Zwykle odpowiedzialność taka przybiera postać odszkodowania – to znaczy sumy odpowiadającej zarówno rzeczywistej wartości poniesionej szkody (np. zniszczonych rzeczy, niepotrzebnych kosztów), jak i utraconych korzyści (np. utracony zarobek).

W gospodarstwach agroturystycznych można wskazać kilka typowych sytuacji, powodujących roszczenia odszkodowawcze:

• wyrządzenie gościom szkody w związku z niezabezpieczeniem pomieszczeń lub maszyn i spowodowaniem w ten sposób nieszczęśliwego wypadku; odpowiedzialność z tego rodzaju zagrożeń jest częściowo zabezpieczona ubezpieczeniem obowiązkowym OC (odpowiedzialności cywilnej) rolników, ale dotyczy jedynie szkód związanych z działaniem gospodarstwa rolnego, pozostałe zagrożenia, wynikające na przykład ze stanu budynków lub urządzeń rekreacyjnych, należy dodatkowo ubezpieczyć,

▶ niebezpieczeństwo związane z organizowaniem zajęć rekreacyjnych, takich jak jazda konna, jazda bryczką, pływanie łódką; zajęcia rekreacyjne może prowadzić jedynie osoba odpowiednio przeszkolona, a zajęcia zorganizowane – np. szkolenie w zakresie jazdy konnej - osoba posiadająca uprawnienia instruktora rekreacji wydane na podstawie przepisów o kulturze fizycznej,

▶ niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy ze względu na umówiony z klientem standard usług; klient może domagać się np. obniżenia ceny pobytu, jeżeli nie zapewniono mu umówionych wygód, a jeżeli uchybienie ma charakter istotny, na przykład obiecano pokój z własną łazienką, a oferuje się pokój bez łazienki, klient może nawet od umowy odstąpić, domagając się zwrotu kosztów poniesionych w związku z przyjazdem,

▶ podobnie klient, któremu nie zapewniono w ogóle przyrzeczonego pokoju, pomimo przyjętej skutecznie rezerwacji, może domagać się naprawienia szkody obejmującej nie tylko zapłaconą zaliczkę, ale także koszty przyjazdu i powrotu,

▶ w niektórych sytuacjach goście mogą dochodzić naprawienia szkody wynikającej z utraty lub uszkodzenia rzeczy wniesionych do miejsca zakwaterowania, jakkolwiek odpowiedzialność kwaterodawców w takim przypadku nie jest oczywista – zależy od tego, czy konkretna kwatera zostanie uznana za zakład podobny do hotelu.

Ze względu na określenie w kodeksie cywilnym definicji przedsiębiorcy, szerszej niż definicja w prawie działalności gospodarczej, rolnicy świadczący usługi turystyczne w gospodarstwach rolnych też będą uważani za przedsiębiorców. Oznacza to podwyższone wymagania co do staranności w wykonaniu zobowiązań, a niezajomość prawa nie może być żadnym wytłumaczeniem. Znajdą do nich także zastosowanie przepisy zabraniające stosowania tzw. niedozwolonych postanowień umownych, tzn. regulaminów czy warunków uczestnictwa, które wbrew dobrym obyczajom rażąco naruszałyby interesy klientów, na przykład ograniczając odpowiedzialność za bezpieczeństwo gości.

Jednym ze sposobów ograniczenia ryzyka związanego z odpowiedzialnością cywilną wobec gości, a także innych osób, może być dobrowolne ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, rozszerzające ochronne gwarantowane przez wspomniane wyżej obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników. Posiadanie przez gości własnego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków (NW) może, ale nie musi, polepszyć sytuację usługodawcy odpowiedzialnego za skutki takiego wypadku. Nawet bowiem otrzymanie przez poszkodowanego rekompensaty od towarzystwa ubezpieczeniowego nie chroni przed roszczeniem zwrotnym tego towarzystwa.

2. Ubezpieczenia dobrowolne

Lista ubezpieczeń dobrowolnych zawieranych w związku z ruchem turystycznym jest znacznie obszerniejsza i obejmuje między innymi takie ubezpieczenia jak:

- ▶ następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia, poza zakresem omówionym powyżej,
- ▶ rzeczy osobistych i bagażu podróжного,
- ▶ ubezpieczenie kosztów odstąpienia od umowy,
- ▶ ubezpieczenia pomocy prawnej,
- ▶ ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej, także poza zakresem omówionym powyżej.

Literatura

1. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2004r. Nr 173, poz. 1807).
2. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2010, Nr 51, poz. 307, ze zm.)

3. Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 1998 r., Nr 144, poz. 930 z póź. zm.).
4. Ustawa o zmianie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2002 r. Nr 141, poz. 1183, Nr 200, poz.1679).
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2011 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2011 r. Nr 177, poz.1054) tekst jednolity.
6. Ustawa z 2006 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz.U. z 2006 r., Nr 139, poz. 993).
7. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 grudnia 2002 w sprawie zgłaszania i przyjmowania danych niezbędnych do zameldowania i wymeldowania oraz prowadzenia ewidencji ludności i ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych (Dz.U. z 2002 r., Nr 236, poz. 1999).
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz.U. z 2006 r. Nr 22, poz. 169).
9. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268).
10. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613).
11. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914).
12. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr 126, poz. 1384).
13. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29.05.2007 w sprawie wzorów dokumentów dotyczących rejestracji i zatwierdzania zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. 2007 nr 106 poz.730).
14. Obwieszczenie Ministra Finansów z 7 sierpnia 2013 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych.
15. Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst ujednolicony Dz. U. z 2008, nr 50, poz. 291 ze zmianami).
16. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 kwietnia 2012 w sprawie rocznej kwoty granicznej
17. www.mf.gov.pl
18. www.krus.gov.pl
19. www.pftw.pl